

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

1. Nazwa

HISTORYCZNY UKŁAD RURALISTYCZNY WSI PŁAWNICA

2. Czas powstania

XIV, XVIII w.

3. Miejscowość

PŁAWNICA

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesyj)

5. Przynależność administracyjna

województwo: **DOLNOŚLĄSKIE**

powiat: **KŁODZKI**

gmina: **BYSTRZYCA KŁODZKA**

6. Współrzędne geograficzne

50° 16' 54.744" N 16° 41' 12.25" E

7. Użytkowanie obecne

MIESZKALNE

ROLNICZE

8. Stan zachowania

4

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

NAZWY: Płobnicz, Plabnicz, Plabencicz, Płownicz, Plomnicz, Plomenciz, Plomnitz, Płomnica

HISTORIA: Pierwsze wzmianki o Pławnicy pochodzą z 1350 r. - już wtedy na terenie osady istniały dobra rycerskie. Około 1560 r. we wsi odnotowano 26 gospodarzy. W 1622 r. wieś została zniszczona w wyniku wojny trzydziestoletniej, jednak szybko została odbudowana i w 1633 r. mieszkało tu 21 kmieci i 7 zagrodników. Pławnica szybko rozwijała się – w latach 1735-37 rodzina von Wallis wybudowała tu okazałe założenie pałacowe wraz z ogrodem i folwarkiem, najprawdopodobniej w miejscu dawnego dworu. W tym okresie istniało tu 19 gospodarstw kmiecych oraz ok. 80 gospodarstw zagrodnyczych i chatupniczych. W czasie Pławnica była dużą wsią z pałacem, dwoma folwarkami, wólnymi dobrami sędziowskimi, 2 młynami, cegielnią i szkołą. W 1775 pałac sponał i stopniowo popadał w ruinę. Od około 1830 r. zaczęła wzrastać liczba mieszkańców Pławnicy, jednak wieś pozostała osadą rolniczo-rzemieślniczą, a przemysł rozwijał się tutaj słabo. Po roku 1945 r. dzięki bliskości Bystrzycy Kłodzkiej wieś nie wyludniła się oraz zachowała swój rolniczy charakter. Około połowy XVIII w. wykształcił się obecny układ wsi łączący w sobie cechy łańcuchówki i wielodrożnicy. Okazałe założenie pałacowe zachowane jedynie szcątkowo (1 budynek). Zabudowa mieszkalna i gospodarcza murowana z XIX/XX wieku, pierwotnie głównie zagrodowa. W ostatnich latach widoczny jest wzrost ilość nowych budynków mieszkalnych jednorodzinnych.

Istniejące zagrożenia, postulaty konserwatorskie, źródła i literatura –
załącznik do karty ewidencyjnej nr 1.

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

5 sierpnia 2023 r.

Adamina Modrzejewska

ZAŁĄCZNIK DO KARTY EWIDENCYJNEJ

Nr 1

1. Miejscowość	PŁAWNICA	5. Nazwa zabudku (jak w karcie), adres	HISTORYCZNY UKŁAD RURALISTYCZNY WSI PŁAWNICA	6. Zawartość załącznika
2. Gmina	BYSTRZYCA KŁODZKA			
3. Powiat	KŁODZKI			
4. Województwo	DOLNOŚLĄSKIE			

ISTNIEJĄCE ZAGROŻENIA:

- zatrącenie historycznie ukształtowanego układu ruralistycznego wsi
- przebudowa i niezgodne z doktryną konserwatorską prace remontowe historycznej zabudowy mieszkalnej i gospodarczej

POSTULATY KONSERWATORSKIE:

- rozbudowa wsi z poszanowaniem historycznego ukształtowanego układu ruralistycznego
- budowa nowych obiektów z zastosowaniem materiałów występujących w budownictwie lokalnym oraz z zachowaniem cech charakterystycznych dla Kotliny Kłodzkiej
- prace remontowe i modernizacyjne przy historycznej zabudowie mieszkalnej i gospodarczej należy prowadzić z zachowaniem i poszanowaniem oryginalnej substancji zabytkowej
- rewitalizacja i przywrócenie bardziej reprezentacyjnego charakteru założeniu pałacowego
- zachowanie i uzupełnienie historycznie ukształtowanych założeń zieleni
- zachowanie i konserwacja małej architektury sakralnej
- prace przy obiektach zabytkowych należy prowadzić w uzgodnieniu ze służbami konserwatorskimi

ŹRÓDŁA I LITERATURA

Brygger W., Dudziak T., Chomiak I., Ziemia Kłodzka, Pruszków 2018.
Dehio-Handbuch der Kunstdenkmäler in Polen Schlesien, Berlin 2005.
Kögler J., *Die Chroniken der Grafschaft Glatz*, Bd. 1, *Die Stadt- und Pfarrechroniken von Lewin, Mittelwalde, Wünschelburg, Neurod, Wilhelmsthal, Stuttgart* 1977
Knie J., *Alphabetisch-statistisch-topographische Uebersicht der Dörfer, Flecken, Städte und andern Orte der Königl. Preuß. Provinz Schlesien*, 1845.
Rybka-Cegielska I., Boguszewicz M., Wiśniewska D., *Studium środowiska kulturowego gminy Bystrzyca Kłodzka woj. Wałbrzyskie tom II, część I, Wrocław* 1995.
Słownik geografii turystycznej Sudetów, T. 15: Kotlina Kłodzka i Rów Górnej Nisy, Wrocław 1994.

Kartografia

Messtischblatt Wolfelsdorf 5766, ok. 1940 r.

Opracowanie załącznika:
(data i podpis)

5 sierpnia 2023 r.

Adamina
Modrzejewska

